

מאורות הדף היומי

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

בית המדרש דחסידי סוכטשוב בני-ברק

כולל דחסידי סוכטשוב

כולל "סנה משה"
ע"ש הרה"ח ר' משה יצחק זיסר ז"ל

בית מדרש
למגידי שיעור "דף היומי"

חתימת סוכטוב 3 ת.ד. 471 ב"ב טל. 03-5775333

יו"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א וע"י קרן ברכה ומוטי זיסר

מסכת נדרים ל"ה - מ"א ♦ כלים ג', ו' - ד', ב'

בס"ד, י"א תמוז תשע"ה

גליון מס' 840

השבוע בגליון

- ♦ לימודי השבת
- ♦ באיזה מקום בתפילת העמידה יש להזכיר חולה?
- ♦ לשמור את דבר המחלה בצנעה שלשה ימים

♦ 'קיסרים'; 'מלכים'; 'משניים'; 'שלישיים'

- ♦ התרת נדרים
- ♦ "חרטה דמעיקרא"
- ♦ טעמי המקרא, הנביאים והכתובים

דבר העורך

תוציאו את המיטה!

כל הזוכה להתקשר לתורה הקדושה מתוודע לעובדת היותה תורת חיים עד שבלעדיה אינו מוצא טעם לחייו, כי בהשיגו את מתיקותה ואת זיו הודה פגים מאליהם קסמי ההבל והשווא הגודשים את עולם השקר. מובן מאלינו כי לפי דרגת הלומד כך דרגת השגתו, וככל שישקוד על התורה ויהגה בה כך יזכה למושגים רחבים ונעלים יותר בתורה ובמעלותיה.

דוגמה מופלאה לכך באה לידי ביטוי במעשה שהובא לידיעתנו על אודות הגאון רבי משה נחום וולנשטיין זצ"ל, ראב"ד בירושלים לפני שנים רבות, בתקופה שבה הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל כיהן כגאב"ד.

היה זה לעת זקנותו של הגאון רבי משה נחום זצ"ל. באחד הימים סרה נכדתו לביתו לבקרו ונחרדה להיווכח כי הסבא הגדול גורר את מיטתו אל פתח הבית, משל אומר: במטותא מכם, הגיע הזמן שיוציאו את מיטתי למקום מנוחתי האחרונה.

לשאלתה על מה ראה ככה לעשות, השיב בפשטות הסבא ששנים רבות הגה בתורה: מאור עיני דער, לצערי הרב איני יכול ללמוד, למה לי חיים?

- **אבל** סבא! הבאנו עבורך ספרי לימוד בהזמנה מיוחדת, עם אותיות גדולות!

- **אכן** כן, השיב תוך כדי שפנה לביתו, פתח את הגמרא עם האותיות הגדולות לפני נכדתו ונאנח: יש גם אותיות קטנות אותן כבר איני יכול לקרוא...

התרת נדרים

זה כשלושים ימים אנו לומדים מסכת נדרים. למדנו על נדר, פתח, חרטה, ועוד. במאמר שלפנינו נברר כיצד מתירים את הנדר בפועל.

בשבוע שעבר (כב/א) למדנו, וגם בהמשך המסכת (עז/ב) נלמד כי נחלקו תנאים ואמוראים אם "פותחין בחרטה" או אין פותחין בחרטה. אחד הפירושים שנקטו הראשונים לביאור מחלוקת זו הוא האם די בחרטה כדי להתיר נדר או שמא יש צורך דווקא בפתח. להלכה נוקטים כי יש מקרים שאפשר להתיר על ידי פתח בלבד, ויש נדרים שאפשר להתיר על ידי חרטה, אך כתב הרמ"א (שולחן ערוך יו"ד סימן רכ"ח סעיף ז): "ונהגו להחמיר ולעשות מהחרטה פתח, שלאחר שאומר שמתחרט מעיקרא אומרים לו: אילו ידעת שתתחרט, כלום נדרת? והוא אומר: לא! ואז מתירין לו".

מהי חרטה, ומדוע הפתח עדיף עליה?

"חרטה דמעיקרא": אדם שנדר נדר והתחרט עליו - אפשר להתיר את נדרו. חרטה אינה התחרטות עכשווית אלא "חרטה דמעיקרא", כלומר, הוא מתחרט על כך שמלכתחילה נדר, ואומר כי אם בשעת הנדר היה שוקל את הדברים כפי שהוא עושה כעת, הוא לא היה נודר כלל. ברם, אם לאחר תקופת זמן הוא אינו מעוניין בנדרו, אין זו חרטה שעמה אפשר לבטל נדר. דוגמא לדבר: אוהב טיפה מרה נדר עצמו מן היין כדי שלא יוסיף להשתכר. תקופת מה הוא אכן לא לגם יין והילך צלול ופקח. לאחר זמן תקפו יצרו ותאוותו ליין גברה והלכה עד שהרהורי חרטה החלו מקננים בקרבו על כך שנדר. זו אינה חרטה שאפשר להתיר נדר באמצעותה שהרי הנדר השיג את מטרתו והוא שמח על כך שבתקופה שחלפה הוא לא שתה יין. אין זו, איפוא, "חרטה דמעיקרא", והתרת נדר על סמך חרטה מסוג זה, אינה תקפה כלל!

לפיכך כתבו הראשונים (רא"ש בפסקיו והובאו בטור ובשולחן ערוך) ש"הנודר יזהר שלא יאמר שמתחרט מעיקרו, אלא אם כן ברור לו שרוצה שלא היה נודר מעולם". ראשונים אחרים (בית יוסף בשם כלבו) הוסיפו: "לפי שאין הכל בקיאין בחרטה, וגם פעמים שיאמר הנודר שמתחרט מעיקרו, ואינו מתחרט אלא מכאן ולהבא - על כן נכון שלא להתיר נדר על ידי חרטה אלא בפתח"...

צעילוי נשמת

הבחור **אהרון פרידמן** ז"ל
ב"ר אליעזר דוד ז"ל
נלב"ע י"ג בתמוז תשמ"ג
תנצב"ה

צעילוי נשמת

הרה"ח ר' **אברהם** ז"ל
ב"ר ישראל שמעון ז"ל
נלב"ע ע"ש"ק י"ג בתמוז תש"ם
תנצב"ה
הונצח ע"י המשפחה שיחיו

צעילוי נשמת

הר"ר **יוסף בונים גוטר** ז"ל
ב"ר אליהו ז"ל
נלב"ע ט"ו בתמוז תשמ"ג
תנצב"ה
הונצח ע"י המשפחה שיחיו

נר ה'
נשמת
אדם

לעילוי נשמת
הר"ר **יהודה דוד** ז"ל
ב"ר פנחס יוסף ז"ל נלב"ע י"ב בתמוז תשס"ג
תנצב"ה

מומלץ, איפוא, שלא להתיר נדר על ידי "חרטה דמעיקרא", אלא בפתח.

מהו פתח ומדוע הוא עדיף על פני חרטה?

ובכן, בשונה מחרטה שהיא אמירה של הנודר כי לו היה עומד היום באותו מצב שבו עמד בשעת הנדר - לא היה נודר, הפתח שונה לחלוטין. פתח הוא אמירה של הנודר, כי אם בשעת הנדר היה יודע את מה שהתוודע לו היום - לא היה נודר אז. למשל, השתיין שהדיר עצמו מן היין, חרטה דמעיקרא אין לו, שהרי אם נחזיר את גלגל הזמן לאחור הוא שוב היה נודר. ברם, פתח יש לו, כי הוא אומר שאם בשעה שנדר היה יודע שעוד תקופה יצרו כה יגבר עליו - לא היה נודר. אין כאן, איפוא, חרטה, אך יש כאן מעין טעות. נדר בטעות. באמצעות פתח זה החכם יכול להתיר את נדרו. יש להדגיש כי אין זו טעות מוחלטת כמקח טעות וכדומה, אלא יש כאן מעין טעות שעל בסיסה נתנה התורה אפשרות לחכם להתיר את הנדר, אך אין הוא בטל מאליו בשל טעות מסוג זה.

עתה נשוב ונקרא את דברי הרמ"א שהובאו בתחילת המאמר ונבינם לאשורם: "ונהגו להחמיר ולעשות מהחרטה פתח, שלאחר שאומר שמתחרט מעיקרא אומרים לו: אילו ידעת שתתחרט, כלום נדרת? והוא אומר: לא! ואז מתירין לו". מאחר שכתבו הראשונים שראוי להמנע מהתרת נדרים באמצעות חרטה, כי אין הכל בקיאים מהי "חרטה דמעיקרא", ישנה עצה להפוך כל חרטה לפתח! זאת על ידי ששואלים את הנודר: אם היית יודע שבעתיד תתחרט על הנדר, כלום היית נודר? הוא משיב לא! והרי לנו פתח... כלומר, גם אם חרטתו אינה "דמעיקרא" ואם היה עומד היום באותו מצב שבו עמד בשעת הנדר היה נודר שוב, מכל מקום פתח יש לנו, כי אם היה יודע בשעת הנדר שבעתיד הוא יתחרט עליו, בוודאי לא היה נודר... [פתח זה אינו נחשב נולד כי הוא מצוי].

דף לז/א: שכר פיסוק טעמים

טעמי המקרא, הנביאים והכתובים

דף שלם מוקדש בסוגייתנו לפיסוק טעמים, הלא הם הטעמים המלווים את מילות התנ"ך, מעליהן ומתחתיהן, ולפיכך נקדיש שורות אחדות לנושא זה.

שני סוגי טעמים: הטעמים נחלקים לשני סוגים: טעמים מפסיקים וטעמים מחברים.

יש טעמים שנועדו להפסיק ולהפריד, כגון, "סוף פסוק" הבא בסופם של הפסוקים בדמות נקודותיים; "אתנחתא" הבא באמצע פסוק כדי לחלקו, כעין פסיק באמצע משפט, וכן "סגול", "טפחא", ועוד. יש טעמים מחברים, שנועדו לצרף מילים אחדות למשפט אחד, כגון, "מונח", "מהפך", ועוד.

אינו דומה טעם מפסיק אחד למשנהו; כשם שבכל שפה ישנם אמצעי פיסוק שונים בדרגות שונות. בתחביר עברי למשל, אינה דומה הפסקת פסיק [.] להפסקת נקודה [;], ושניהם אינם דומים לשילוב של פסיק ונקודה [;].

קיסרים; מלכים; משניים; שלישיים: חכמי הדקדוק והטעמים חילקו את הטעמים המפסיקים לארבע דרגות והעניקו להם כינויים לפי דרגותיהם: קיסרים; מלכים; משניים; שלישיים. כך למשל "סוף פסוק" ו"אתנחתא" הם 'קיסרים', המפסיקים המשמעותיים ביותר. מבין שניהם, סוף פסוק הוא הקיסר הגדול יותר, כמובן.

כידוע, אינם דומים טעמי המקרא לטעמי הנביאים והכתובים, לכל אחד ניגון והטעמה שונים, ובין הכתובים עצמם, הלא הם המגילות, ישנן מגילות עם טעם ייחודי להן: מגילת אסתר, מגילת איכה, ושיר השירים - קהלת - רות. בעל ספר חסידים (סימן ש"ב) כותב כי הלכה למשה מסיני היא שאין להחליף בין הניגונים. החיד"א תמה על כך, כי אם הניגונים נמסרו בצורתם בסיני, היאך ישנם שינויים בניגון הטעמים בין העדות? החיד"א מסביר כי יתכן שלא נמסרו הניגונים עצמם בסיני, אלא נמסר שעליהם להיות שונים זה מזה ("ברית עולם" לספר חסידים שם).

לעומת טעמי המקרא, נביאים וכתובים - המוכרים לנו, לספרים איוב, משלי ותהילים קיימת מערכת טעמים שונה לחלוטין, כמעין שירה, כלליהם סבוכים מאד - האתנחתא אינו משמש להפסקה, למשל - ולהם ניגון שונה (ראה ראב"ע בספר הצחות). לטעמי שלשת הספרים הללו גם אין מסורת אחידה, וישנם שינויים בין כתבי יד ודפוסים שונים.

אגב הדברים נציין כי בעבר היה נהוג שהבעל קורא הניע את ידו תוך כדי קריאה בהתאם לניגון. משום כך נאמר במסכת ברכות (סב/א) שאין מקנחין ביד ימין לפי שבה מראה טעמי תורה, ורש"י (שם) מעיד שראה זאת אצל הקוראים הבאים מארץ ישראל.

במצבו הנוכחי הוא העדיף עלות לשיבה של מעלה, שם יוכל ללמוד גמרא עם רש"י כמנהגו רבות בשנים.
את המעשה שמענו מפי הרבנית מאלכסנדר תל"ט"א, בת נינו של רבי משה נחום.

★ ★ ★

גם יהודים קובעי עיתים לתורה יכולים להתקשר אליה בעבותות אהבה לפי מדרגתם. על כך מעיד מכתב מרגש שהגיע עדינו, ומספר על התנהגותו המפעימה של לומד דף יומי אשר זכה להתקשר אל הגמרא.

בס"ד

לכבוד מערכת מאורות הדף היומי, שלום וברכה

ברצוני לשתף אתכם בחידוש שנתחדש על ידי אמו"ר הרופא החרדי המפורסם הד"ר דב ארליך זצ"ל ערב הסתלקותו.

אבינו ז"ל למד את הדף היומי. לאחר שלקה קשות בליבו, בעודו מאושפז במצב קשה, נקבע לו תאריך לניתוח לב מסובך לתאריך כ"ח אד"ב תשמ"ו. כשבאתי אליו לבקרו יום לפני הניתוח אמר לי שסיים על מיטת חוליו את מסכת סוטה והתחיל את מסכת גיטין, והיות והוא חושש שלאחר הניתוח לא יוכל ללמוד את הדף הוא **מקדים ומשלים!**

זה היה לי חידוש נפלא היות ובדרך כלל אדם המחסיר משלים את החסר וכאן למדתי שניתן להקדים ולהשלים כדי לא להגיע למצב של חוסר. **לא** זכינו ואמו"ר לא קם ממיטת חוליו ונלב"ע בליל ר"ח ניסן תשמ"ו בעודו צעיר לימים והוא בן מ"ח שנה, כשהוא משאיר אחריו בכתובים אוצרות חידושי תורה ומדע, אשר חלקם הוצאו ע"י המשפחה לאחר פטירתו בספר "ואד יעלה" עה"ת. **יהיו** הדברים לעילוי נשמתו הטהורה.

בברכה"ת

הרב יעקב ארליך
בן המחבר

★ ★ ★

אכן כך, גם יהודים קובעי עיתים לתורה יכולים להתקשר אליה בעבותות אהבה לפי מדרגתם, עד שיום לפני ניתוח קשה ביקש המנוח להספיק עוד 'ותיבת חיים'.

להצטרפות למעיין החיים, הנך מוזמן לפנות למוקד הארצי של מאורות הדף היומי: 03-5775333

המעוניין ליכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעובדה מרתקת שניתן ללמוד מהם מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 471 בני ברק. פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

ברכת התורה, העורך

פנינים

דף לז/א שכר פיסוק בשבת

למנצח בנגינות

בזמר "מה ידידות מנוחתך" לליל שבת נאמר: "ותינק ללמוד ספר למנצח בנגינות". יש שביארו: כמבואר כאן מותר לפסוק עם המלמד "שכר פיסוק טעמים". זהו שאומר הפייטן שמוותר לשדך הבנות וכן לשדך עם המלמד ללמד התינוק בשכר - "למנצח בנגינות", דהיינו פיסוק טעמים... (משנת יעקב).

דף לח/א פסל לך פסולתן שלך יהא

שכר בכל מקרה

רמז רמזו לו: אף פסולת של דברי תורה, כלומר עמל שלא הניב פירות, לימוד שהתברר כמוטעה,

דף לז/ב משום דבשבתא אכלין ושתין ויקיר עליהון עלמא

לימודי השבת

בגמרתנו נאמר כי בשבת אין ללמוד דברים חדשים עם תינוק, כפי שמבאר הר"ן: "שמתוך שאכלו יותר ממה שדרכן לאכול בחול, אבריהם כבדים עליהן ואין יכולים ללמוד בתחילה שצריך עיון מרובה".

רבי ברוך אפשטיין, בעל תורה תמימה מעיר כי אכילה יתירה מכבידה על קטנים ועל גדולים כאחד, וגמרתנו התייחסה לקטנים כי בהם עסקה לפני כן, אך הוא הדין גם בגדולים.

בדברים אלה קדמו לו פוסקים אחדים אשר אף הסיקו מכך הלכה למעשה: רבי חייא פונטרימולי, מחכמי איזמיר, הורה כי מכאן שאין להישקע בלימוד עיוני בשבת, שרב בו הטורח והעמל, משום חסרון בעונג שבת (שו"ת צפחית בדבש סימן כ"ג). אף הוא מביא כי שנים רבות קודם לכן כבר הורה זאת רבי יעקב עמדין, המהריעב"ץ, שבסידורו, סידור בית יעקב, הורה שגם גדולים ישתדלו שלימוד השבת יבוא מתוך עונג ודברי התורה יהיו משיבי נפש ולא יעסקו בדברים המצריכים עמל וטורח רב. בספרו מור וקציעה (סימן ר"פ) הוא מוכיח מגמרתנו כי אף דבר של מצוה, אם יש בו טורח, אין לעשותו בשבת.

השאלה התעוררה באיזמיר כאשר הגביר המרומם רודף צדקה וחסד כמה"ר ש"ט מוריני הלוי נר"ו היה נוהג בליל שושן פורים לקבץ בביתו תלמידי חכמים שיעסקו בתורה בעימות ובפלפול עד חצות הלילה (שם ריש סימן כ"ב), אך כאשר חל לילה זה בליל שבת, הורה רבי חייא כי אין לעשות כן.

לאור זאת מבאר ה'תורה תמימה' את הנאמר במסכת תמורה (יד/ב) כי ריש לקיש ורבי יוחנן היו מעיינים בספרא דאגדתא בשבת. מהי ההדגשה שעשו כן בשבת? אולם, מצינו במסכת תענית (ז/א) כי כשאמר רבי זירא לרבי ירמיה שחלש לבו ואינו יכול לשנות לו, ענהו כי יאמר לו 'מילתא דאגדתא'. על פי זה ניתן להבין כי מפני עונג שבת עדיף ללמוד בה את לימודי האגדה שאינם מצריכים עיון רב.

על פי האמור הוא מבאר גם את מקור המנהג ללמוד בשבתות הקיץ פרקי אבות. מדוע? כידוע בשבתות הקיץ נותר זמן רב לאחר סעודת היום, ומכיוון שבני אדם בטלים ממלאכתם ומעיסוקיהם, ראו חכמים לנכון לתקן להם סדר לימוד. ראוי היה, אולי, לקבוע שילמדו משנה גמרא או הלכה, אבל משום עונג שבת קבעו לימוד של ענייני מוסר ומידות (ברוך שאמר, הקדמה למסכת אבות ועיון גם בצפחית בדבש שם שמבאר שהנאמר בשולחן ערוך, או"ח סימן ר"צ, שלומדים בשבת מדרש ואגדה, זהו מהטעם האמור).

אולם המנחת אלעזר (חלק ד' סימן מ"ה) חולק על הדברים, ולדעתו אין מסוגייתנו ראייה. שהנה בחלק אורח חיים בהלכות שבת לא נאמרה הלכה זו, אלא בהלכות תלמוד תורה בחלק יורה דעה (סימן רמ"ה) נאמר שאין ללמד את התינוקות בשבת דברי עיון. כלומר, הלכה זו נובעת מפני שהלימוד לא יקלט אצלם כדבעי ולא משום חסרונו של עונג שבת.

אף החיד"א חלק על דברי המהריעב"ץ הנ"ל ודחה את ראיותיו, והוא כותב (במחזיק ברכה ר"צ/ו) כי "בעיר גדולה לאלוקים קושטאנדינא רבתי יע"א בזמן גדולי הדור היו באיזה מקומות קובעים ישיבה בש"ס בשבת, ומפלפלים ביום שבת קודם חצות כמה תלמידי חכמים, וכן בעיר הקודש ירושלים תו"ב לימים ראשונים ישיבת הפרי חדש ז"ל, אבותינו ספרו לנו שהיו מפלפלים בעומקא דדינא...".

מעניין לציין את הערתו של הפתחי תשובה (סימן רמ"ה ס"ק ו') כי "נראה קצת" שגם חזרה על דברים ישנים שלמד הזאטוט אין לחזור עמו בשבת, לאור הכלל הידוע (יומא כט/א) "עתיקא קשיא מחדתא" - דברים ישנים קשים ללימוד יותר מדברים חדשים. לפיכך יש לחזור עמם על דברים שלמדו זה מכבר ועדיין זוכרים אותם [אולם בסוגריים הוסיף "ומיהו יש לחלק"].

דף מ/א רבא יומא קדמאה דחליש

באיזה מקום בתפילת העמידה יש להזכיר חולה

בגמרתנו מסופר, כי כאשר רבא חלה אמר כי ביום הראשון למחלתו לא יפרסמו את דבר מחלתו כדי שלא יתרע מזלו, ורק לאחר מכן יפרסמו ברבים את מחלתו כדי שהציבור יבקש עליו רחמים. לשמור את דבר המחלה בצנעה שלשה ימים: הט"ז (או"ח סי' רי"ט ס"ק ה') גרס אחרת בגמרא, שלששה ימים ראשונים אין לפרסם על אדם שנחלה ולא רק יום אחד. ואכן בהלכות ביקור חולים (יו"ד סימן של"ה) הוא מביא בשם חמיו הב"ח כי גמרתנו היא המקור לפסיקתו של השולחן ערוך שאין לבקר את החולה בשלושת הימים הראשונים לחלו, למעט קרוביו, כי בבקרה אותו הם מטילים עליו שם חולה, והרי בשלושת הימים הראשונים יש לשמור את דבר המחלה בצנעה כדי שלא יתרע מזלו.

וכל כיוצא בזה, אף הוא שלך הוא, ושכרך רב מאד. רמז זה נרמז במה שאמרו "שברי לוחות מונחין בארון" (מנחות צט/א); אף שברי הלוחות, דברי התורה שהתבררו כאינם נכונים וכדומה, מונחים בארון, ושכרו לא הפסיד... (שו"ת משיב דברים, יו"ד הקדמה).

דף לט/ב כל המבקר חולה נוטל אחד מששים בצערו... ובבן גילו

נותרו רק 59/60

כידוע שיוסף הצדיק היה בן גילו (דהיינו מזלו) של יעקב ע"ה, וכאשר בא לבקר את יעקב בחוליו שבסוף ימיו, נטל אחד משישים מחליו.

אכן, קודם נאמר "ויאמר ליוסף הנה אביך חולה; הנה בגימטריה שישים. לאחר מכן, כשבא, נאמר "ויתחזק ישראל וישב על המטה". המטה בגימטריא חמישים ותשע, כי נותרו רק חמישים ותשע חלקי שישים... (קול אליהו להגר"א מוילנא, ויחי).

דף מ/א לא בתלת שעי קדמייתא ולא בתלת שעי בתרייתא

ביקור חולים - כחום היום

מובן מעתה מדוע בהחלים אברהם אבינו ע"ה מברית המילה ביקרו הקב"ה "כחום היום", שכן זהו זמן ביקור חולים, באמצע היום... (חבצלת השרון).

דף מ/א נהרא מכיפיה מיתברך [עיקר ריבוי הנהר ממקורו ומהתהום ולא מהגשמים (ר"ן)]

יגעת - ומצאת

כנגד מה שהנהר אוגר מבחוץ, עוד מעצמו הוא גדל כפל כפליים.

"התחברתי והרגשתי את מתיקות התורה"

בדרך, בבית, בעבודה,

24 שעות

ביממה

מתחברים לשיעור המרתק

להאזנה חייגו:

073-2951342

למסכת הנלמדת הקישו 1

בעלות שיחה רגילה

התפילה על החולה היא חלק ממצוות ביקור חולים, כאמור, ואפיקי ים (מאמר פניני ים בסוף הספר אות ז) כותב הנהגה טובה בדבר: "בידעו מאיזה חולה, יתפלל עליו בתפילתו, אף אם לא ביקש ממנו ויקיים מצוות עשה של ואהבת לרעך. ועיקר העניין של ביקור חולים הוא להתפלל עליהם". בשורות הבאות נברר פרטים אחדים לגבי הזכרת חולים בתפילת העמידה.

חולים שאינם בני משפחתו: יש מרבני זמנינו שנקטו כי בברכת רפאינו רשאי המתפלל להזכיר רק חולים מבני ביתו, אך חולים אחרים יזכיר בתפילת "שמע קולנו". טעם הדבר, לפי שיש ראשונים הסוברים שרק בקשות פרטיות רשאי אדם להזכיר בכל ברכה מתפילת שמונה עשרה לפי עניינה, אולם בקשות שהן "צורך הכלל", ניתן להזכיר בתפילת "שמע קולנו" בלבד. לדעתם תפילה על חולה שאינו מבני המשפחה אינה מוגדרת בקשה פרטית ולפיכך יש להזכירה בשמע קולנו בלבד.

ברם, המשנה ברורה (סימן קט"ז ס"ק ג') פוסק: "ויכול להתפלל על חולים ברפאינו ויאמר: 'רפא נא פלוני בן פלוני לרפואה שלמה בתוך שאר חולי ישראל', ומדבריו משמע כי אין הגבלה להתפלל ברפאינו על קרובי משפחה בלבד. אכן, בשם הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל הביאו (הליכות שלמה ברכת רפאנו עמוד ק"ד. ובספר אשי ישראל פרק כ"ג הערה קפ"ז) כי על חולה מבני ביתו רשאי אדם להתפלל בברכת רפאינו, וכן על כל חולה שהוא ממכריו ומרגיש בצערו.

כידוע, את התפילות תקנו אנשי כנסת הגדולה, אשר כיוונו בכל מילה ואות בחיבור התפילה, ולפיכך כתב בעל ערוך השולחן (או"ח סימן קי"ט סעיף ב'): "ודע, דזה לא דבר פשוט, שלא התירו חז"ל להוסיף בשמונה עשרה אלא במקרה כשצריך לזה, אבל להוסיף תפילה קבועה תמידית בשמונה עשרה הוא העזה יתירה וחוצפא כלפי אנשי כנסת הגדולה. ועל זה יורה כל תלמיד חכם וכל אשר יראת ה' בקרבו. ובכן יש לצעוק על המדפיסים שהוסיפו בסידורים בשמע קולנו תפילה קבועה 'אנא ה' חטאתי וכו' אתה הוא הזן ומפרנס', ורבים מעמי הארץ אומרים זה תמיד בכל תפילת שמונה עשרה וליבי דוי עלי על המעשה הזה... ואם ירצה יכול לומר אותם אחר התפילה ואחר יהיו לרצון ומי ימחה בידו".

אף תלמיד חכם כן, כנגד עמלו בתורה עוד מזכה הקב"ה להבין מאליו וללא יגיעה דברים רבים מאד.

זהו יגעת ומצאת תאמין. כאשר אדם מתייגע, מזכהו הקב"ה למצוא מציאות רבות נוספות, אף מעבר למה שיגע (אמירה יפה בשם מהר"ם בריסק מטשאנד).

דף מא/א למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך

גימטריה

הגרי"ח זוננפלד זצ"ל נודע בגימטריאותיו הקולעות כחוט השערה. בין אלו נודעת גם גימטריה זו: "למשפטיך עמדו היום כי הכל עבדיך" - בגימטריה "ראש השנה"!!

לעילוי נשמת

הר"ר **אהרן יוסף הכהן זקון**

ה'ר"ר אהרן יוסף הכהן זקון

ב"ר יוחנן ז"ל נלב"ע י"ג בתמוז תש"ן

תנוצב"ה

הנוצב"ה ע"י בני המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

הרב **אליעזר בצלאל יוסף** ז"ל בן האדמו"ר נתן דוד מפרצווא זצ"ל נלב"ע י"ז תמוז

ורעייתו מרת **בלה איטה** ע"ה בת ר' בן ציון ז"ל נלב"ע ט"ו תמוז **תנוצב"ה**

הנוצב"ה ע"י בנם דוד ודבי רבינוביץ שיחיו-פ"ת

נר ה' נשמת אדם

חוויה רוחנית מרגשת

ספרון חודשי ללימוד יומי קצר בכל יום משנה אחת הלכה אחת וקטע מהגמרא

לחודש התנסות חינם!

חייג עכשיו: 3029*

או שלח מייל לדוא"ל veten@meorot.co.il

